א) ס"ד אמינא בשלמא מעיקרא לא ידענא אי האי מיקבע לשם אבל הכא כיון דאינכר שם לא לקי קמ"ל: אמר מר משום רבי יוסי ברבי יהודה ב) אף קבלת הדם מאי טעמא דרבי יוסי ברבי יהודה אמר קרא ¹ומעוך וכתות ונתוק וכרות וגו' ג) זו קבלת הדם שאמר רבי יוסי בר' יהודה ולתנא קמא האי לא תקריבו למה לי מיבעי ליה לזריקת דמים והא נפקא ליה מעל המזבח ד) אורחיה דקרא דמשתעי הכי ורבי יוסי בר' יהודה נמי אורחיה דקרא הוא אין ה"נ אלא קבלת הדם מנא ליה נפקא ליה מהא ה) ²ומיד בן נכר לא תקריבו זו היא קבלת הדם ו) שאמר רבי יוסי ברבי יהודה ולתנא קמא האי לא תקריבו למה לי מיבעי ליה להאי ס"ד אמינא הואיל ולא נצטוו בני נח אלא על מחוסר אברים לא שנא במזבח דידהו ולא שנא במזבח דידן קמ"ל: ל"א רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף על קבלת הדם מאי טעמא דכתיב ומעוך וכתות וגו' לא תקריבו זו ז) קבלת הדם וזריקה נפקא ליה מעל המזבח ולרבנן נמי תיפוק להו זריקה מן על המזבח הכי נמי ואלא לא תקריבו דמעוך למאי אתא ח) מפקינן לבמת יחיד ולרבי יוסי ברבי יהודה האי מיבעי ליה לבמת יחיד אין הכי נמי אלא תקריבו דקבלה מנא ליה מיד בן נכר לא תקריבו זו קבלת הדם ורבנן אצטריך ס"ד אמינא הואיל ובני נח אין מצווין אלא על מחוסר אבר בבמה דלהון ט) דלמא אנן נמי נקביל מינהון קא משמע לן מכל אלה דלא מקבלינן י) מתקיף לה ר"ל שמא לא שנינו אלא בתם שנעשה בעל מום יא) ועובר דאי בעל מום מעיקרא דיקלא בעלמא הוא אמר ליה רבי חייא בר יוסף ³שרוע וקלוט כתיב בפרשה והני בעלי מומין מעיקרא נינהו אמר ליה שמא לא שנינו אלא בתמורה דתנן חומר בתמורה יב) מבזבח שבן קדושה חלה עליה על בעל מום קבוע אמר ליה רבי יוחנן לא שמיע לך הא דאמר ר' ינאי יג) בחבורה נמנו וגמרו המקדיש בעל מום לגבי מזבח עובר משום חמשה שמות ואי בתמורה נמי ששה הוויין דאיכא נמי לאו דתמורה אלא מאי בבעל מום מעיקרו אמאי יד) לקי דיקלא בעלמא הוא אמר ליה דיקלא לאו זילא מילתא מין עצים הוא בעל מום מעיקרא זילא מילתא כיון דשביק תמים ואקדיש בעלי מומין מיחייב: לישנא אחרינא א"ל אפילו הכי בזויא מילתא דדקל ליכא במינו לא לקי לאפוקי בעל מום כיון דאיכא במינו לקי: אמר רבא השתא דאמור טעמא דבעל מום דלקי משום טו) דבזויא טז) מילתייהו אפילו למקדיש ליה לדמי נסכים נמי לקי יז) תניא כוותיה דרבא

נדבה

סד"א בשלמא מעיקרא. בעינן תמימין משום דלא ידענא אי האי מיקבע לשם אי האי מיקבע לשם כו'. ס) ל"א והא אין הגורל קובע כו' אמר רב יוסף הא מני חנן המצרי היא דלא בעי הגרלה דתניא חנן המצרי אומר אפי' דמו של שעיר הנעשה בפנים בכוס ומת כלומר שכבר נשחט ומת שעיר המשתלח מביא חבירו מביא שעיר אחר מן השוק ומזווג לו ומעמידו אצל הדם להראות שחבירו הוא ואחר כך משלחו אלמא לא בעי הגרלה וליכא למפרך הא דפרכינן הלכך איצטריך קרא: וקפריך **איסור דשמעת ליה למאן דלית ליה דחויין.** דלא יביא שנים אחרים ויגריל וישחוט האחד לשם והאחר לעזאזל והראשון שכבר נשחט ידחה וישפך דמו לאיבוד דלית ליה הגרלה מי שמעת ליה דלמא לעולם יביא שנים מן השוק ויגריל ואותו שיפול עליו הגורל לעזאזל יעמד עם דם שבכוס וישלחנו והדם שבכוס מזה ממנו כמשפטו ואותו שנפל עליו הגורל לשם ירעה עד שיסתאב. הא מני דמצריך קרא לרבות שעיר דלא ליהוי בעל מום רבי שמעון הוא דלית ליה הגרלה והכי הוי מסקנא ותו לא פריך מידי. יא) והגירסא איסור דשמעת ליה לרבי שמעון כו' שבשתא היא דהא במסכת יומא (דף סג:) תנינן לה לכולה סוגיא ולא פרכינן התם מידי בפרק שני שעירי: יב) **רבא אמר כגון שסומא כו'.** כדפרישית לעיל ו) (והא דגרסינן הכא (א) כ) דכרעיה דראשון הוא ותירוצא דמתרץ כגון שהיה לו [חולה] בתוך ביתו כו' ל"ג ליה ושבשתא הוא דלא איירי הכא במחוסר זמן כלל אבל במסכת יומא (שם) תנינן לה כההיא סוגיא יג) [רומייא] דמחוסר זמן היא והא ליכא למימר אם איתו עניין לבעל מום תנהו עניין למחוסר זמן דהא נפקא לן מחוסר זמן בשעיר המשתלח מלה' דאידך קרא ומיום השמיני והלאה וגו' [ויקרא כב] מהכא נפקא במסכת יומא [סג:]: יד) בני נח נצטוו מלהקריב מחוסרי אברים כדאמרי' בפרק קמא דע"ז (דף ה:) אבל על מום אחר לא נצטוו במזבח דידהו. ואי לא כתיב לא תקריבו כא) מאת בן נכר את כל אלה דמשמע בעל מום לא יקבלו מן העובד כוכבים להקריב הוה אמינא ליקרב אלא שלא יהו מחוסרי אברים קמ"ל: כב) (**לא שנא**) **בבמה דלהון.** בבמת יחיד שעשה העובד כוכבי' לשמים וקמ"ל מכל אלה דלא מקבלינן כלומר להכי לא מקבלינן דהא כתיב בההוא קרא מכל אלה דמשמע כג) לא מקבל בעל מום ה"נ לדידהו במזבח המיוחד (ב) להם: **מתקיף לה ר"ש בן לקיש.** לעיל [ו:] קא מהדר (ג) כד) דעובר בה' שמות שמא לא שנינו דילקה משום לא תקדישו **אלא בתם ונעשה בעל מום** משום דאיכא למימר הואיל ומעיקרא תם הוה סבר אע"פ שנפל בו מום אקדישנו ואקריבנו וכיון כה) דלהקרבה מצינו [למימר] לאפוקי אדעתיה דאקדשיה לקי אבל בעל מום מעיקרא ממעי אמו דיקלא בעלמא הוא דאיכא למימר דלא אסיק אדעתיה [דחזי] לאקרוביה אלא לדמי אקדשיה כו) ולא לקי: **שרוע.** כז) שנשתברה אחד מאבריו: **קלוט.** שפרסותיו קלוטים: **כתובין בפרשה.** ועלייהו כתיב לא תקריבו (ד) ודרשינן [ו:] לא תקדישו: **שמא לא שנינו.** שיהא חייב משום הקדשה אלא בתמורה לפי שהתמורה חלה על בעל מום קבוע וקדוש קדושה גמורה שאינה יוצאה לחולין ליגזז וליעבד אפילו על ידי פדיון אלא הויא כשאר קדשים שקדם הקדשן את מומן כח) והך משנה לקמן בפרק שני (טו:) כדכתיב [ויקרא כז] טוב ברע או רע בטוב ואם המר ימיר וגו' כט) והואיל וקדושה גמורה היא לוקה עליה אם המיר והביא בעלת מום ל) שיקדיש ותפסה בתמורות בהמת קודש תמימה אבל הקדיש בעל מום מעיקרא לא אמינא דלילקי דדיקלא בעלמא הוא אלא אם כן הקריבו: **נמנו וגמרו.** משמע שדקדקו ולא מצאו יותר. ואם איתא דעל ידי תמורה מיחייבי: **שית הויין דהא איכא לאו.** דלא ימיר: **אלא מאי כבעל מום מעיקרו.** ועל ידי הקדש אמאי לקי הא לא חיילא עליה קדושת מזבח כלל דדיקלא בעלמא הוא ולא אקדשיה אלא לדמי: **ליכא במינו.** **בעל מום איכא במינו:** ראוי למזבח. הראוי למזבח וכיון דאיכא במינו ראוי איכא בזיון כיון דשבק מידי דחזי ואקדיש מידי דלא חזי: **אפי' אקדשיה לדמי נסכים.** דהשתא ליכא בזיון כל כך שאין במינו ראוי לנסכים ועוד לא) דהא לדמי אקדשיה אפי' הכי לקי:

ומיד בן נכר לא תקריבו את אלה. וא"ת למה לי איש איש לרבות בני נח שנודרין נדרים ונדבות כישראל (חולין דף יג:) תיפוק ליה מהאי קרא דמדקאמר לא תקריבו את אלה משמע אלה אי אתה מקריב אבל אתה מקריב תמימים אבל איפכא ליכא למימעיט מיד בן נכר למה לי תיפוק ליה מאיש איש דהא איצטריך בן נכר להאי דרשא דהכא לא שנא במזבח דידהו ולא שנא במזבח דידן (לא אמרינן) אלא איש איש למה לי נב) ותירץ רבינו שמשון בר אברהם דאיצטריך להך פלוגתא דרבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא נג) בפרק ואלו מנחות (מנחות עג:) מה תלמוד לומר לעולה פרט לנזירות רבי עקיבא אמר עולה אין לי אלא עולה ולא שאר קרבנות: **אלא** בתם ונעשה בעל מום. דאיכא למימר הואיל מעיקרא תם הוה סבר אע"פ שנפל בו מום אקדישנו ואקריבנו וכיון נד) דלהקרבה מצינו [למימר] לאסוקי אדעתיה דאקדשינהו לילקי אבל בבעל מום מעיקרו ממעי אמו דיקלא בעלמא הוא ואיכא למימר דלא אסיק אדעתיה לחזי לאקרוביה לשון רש"י וקשה להר"ר מר היכי מצינו למימר דלא אסיק אדעתיה לאקרובי והלא התרו בו לא נה) תקריב בעל מום למזבח והא קבל עליו התראה ואמר על מנת כן אני עושה דבלאו הכי לא לקי לכ"נ להר"ם לפרש דלא קאי ר"ש בן לקיש אבל תקדישו אלא אבל תקטירו ואבל תזריקו וה"פ לא שנו דעובר אבל תקטירו ואבל תזריקו אלא כשהקדישו תם ונעשה בעל מום דכיון דחלה עליו קדושת מזבח קודם שהומם אסיק אדעתיה דחזי להקרבה אבל בבעל מום מעיקרו קודם קדושה דיקלא בעלמא הוא דלא מסיק אדעתיה דחזי להקרבה ולא לקי: **אפילו** אקדיש לדמי נסכים לקי. נו) וה"ה מקדיש לדמי עולה והא דאמר לקמן (דף יח:) המקדיש נקבה לעולה ימכר ויפלו דמיו לעולה נ"ל דלקי וכן הא דתנן פרק כילד מערימין (לקמן כ:) אמר על הבהמה טמאה ועל בעלת מום הרי אלו עולה לא אמר כלום הרי אלו לעולה ימכרו ויביא בדמיהם עולה צריך לומר דלקי נז):

עין משפט נר מצוה

נט א מיי' פ"א מהל' איסורי מזבח הל"ו:
ס ב מיי' פ"א מהל' תמורה הלי"ד:
סא ג מיי' פ"א מהל' איסורי מזבח הל"ב:

* * *

מוסף רש"י

על בעל מום קבוע. שאם המיר בעלת מום בתמימה של הקדש חלה עליה קדושה תמורה כל כך שאם יפדה לא תצא לחולין (לקמן טו:). (מכאן שייך לדף ז ע"א) נדבה תעשה אותו. לבעל מום, זה קדשי בדק הבית. למימר קדשי בדק הבית, דלמזבח לא אפשר לאקרוביה דהא כתיב לא תתנו מהם (לקמן ז:). משלם כשעת הגזילה. דמי עלים ולמר ואין חייב להחזיר לו כלים דקני בשינוי (ב"ק צג:). על גזילו של אביו אינו מוסיף חומש. כהגוזל (שם קד:) מפרש לה אפילו נשבע אביו לשקר, אבל אקרן מחייב ליה קרא כדאמרינן התם (שם סו:). מצות פאה להפריש מן הקמה. דכתיב לא תכלה פאת שדך לקצור (ב"ק צד. סנהדרין פח.) אלא הנח לפניהם והם יקצרוהו (שם). מירחו. מחליק את הכרי ברחת ומירוח הוי גמר מלאכה למעשר (ב"ק שם) נתחייב במעשר ונגמרה מלאכתו (סנהדרין שם). מעשרו ונותן לו. מעשר תחלה את הכרי מכל מעשרותיו ונותן לו את הפאה (שם) שלא להפסיד העני, שהלקט והשכחה והפאה פטורין מן המעשר והוא הביאן לידי חיוב (חבות סז:) הלכך מעשר כל מעשרותיו תחלה ואחר כך נותן לו פאה כדי שלא יפסיד עני. שאילו היה נותנו קודם מירוח, אע"פ שעני מלקט לקט שכחה ופאה הרבה ועושה מהן כרי פטור מן המעשר שהרי

מסורת הש"ס

א) [נ"ל לא תקריבו זו קבלת דם], ב) בי' נ"ק הוא דעובר, ג) [לקמן טו:], ד) נ"ל מקדיש, ה) [מכאן חוזר לעמ' ו:], ו) [ו: ד"ה כגון], ז) נ"ק מ"ו, ח) נ"א דלאיירי במחוסר זמן והא נ"ק, ט) [מכאן חוזר לסוגיא], י) לשמים הס"ד ומה"ד קמ"ל מכל נ"ק, כ) דחזי להקרבה, ל) [נ"ל שנשתברה ועי' בכורות מ.], מ) [עיין תוס' חולין יג: ד"ה אלא מ"ה ותוס' מנחות עג: ד"ה איש], נ) בי' נ"ק דברי ר"י הגלילי ור"ע, ס) [נ"ל דחזי להקרבה], ע) [נ"ל ולקי], פ) בי' נ"ק תקדיש.

* * *

תורה אור השלם

1. וּמָעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּק וְכָרוּת לֹא תַקְרִיבוּ לַיְיָ וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ: ויקרא כב כד
2. וּמִיַּד בֶּן נֵכָר לֹא תַקְרִיבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֵלֶּה כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם: ויקרא כב כה
3. וְשׁוֹר וָשֶׂה שָׂרוּעַ וְקָלוּט נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ וּלְנֵדֶר לֹא יֵרָצֶה: ויקרא כב כג

* * *

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבא וכו' והא דגרסי' הכא כרעיה נ"ב כך היה הגירסא לפני רש"י: (ב) ד"ה בבמה וכו' המיוחד להם הס"ד: (ג) ד"ה מתקיף וכו' מהדר דקתני עובר וכו' וכיון דמצינו לאפוקי אדעתיה דלהקרבה אקדשיה לקי: (ד) ד"ה כתובין וכו' לא תקריבו בוי"ו דדרשינן:

* * *

שיטה מקובצת

א) דסד"א עזאזל לאו שחיטה היא קמ"ל כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא דחייתו לצוק היא שחיטתו. ומתיבת בשלמא עד תיבת אמר מר נמחק: ב) יהודה אמר אף: ג) וגר' לא תקריבו זו קבלת הדם וזריקה נפקא ליה מעל המזבח ולת"ק האי לא כו': ד) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ה) ומיד בן נכר לא תקריבו והנה אמר לא תקריבו לה' תחילה ואם זה למה שינה הכתוב בלבד ואין זה ענין מכוון בעצמו לא היה לו לשנות ולכפול הדברים כל כך. הרב המאירי ז"ל: ו) הדם ולת"ק האי כו' והשאר נמחק: ז) זו היא קבלת הדם כו' מעל המזבח ולת"ק האי לא תקריבו מיבעיא ליה לזריקת דמים ותיפוק ליה זריקה מעל המזבח אין הכי נמי: ח) אתא מיבעי ליה לבמת יחיד כו' יהודה הא מבעי ליה כו' אלא לא תקריבו דקבלה מנא ליה נפקא ליה מיד בן נכר כו' קבלת הדם ות"ק האי לא תקריבו למה לי איצטריך: ט) דילהון איכא אנן נמי נקביל מינהון קמ"ל דלא מכל אלה כי אנן מתקיף כו' ותיבת מקבלינן נמחק: י) עי' בהשמטות בסוף המסכת: יא) תיבת ועובר בס"א נמחק: יב) בתמורה מבקדשים שבן קדושה חלה על: יג) בחבורה נמנו וגמרו. גליון הא דלא מייתי מברייתא דנימנו וגמרו הרי דוקא טפי כדאמר בפ"ק דשבת אחמר נוזקה מפי החבורה וכן משמע מפירש"י ז"ל: יד) לקי. עי' תוס' בכורות דף יד ע"א ד"ה כל: טו) עי' בהשמטו' בסוף המסכת: טז) מילתא אפילו אקדיש ליה: